

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI

**2013 YILI ÜRETİMDEN SATIŞLARINA GÖRE
EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI'NIN**

**100 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU
DEĞERLENDİRMESİ**

**Ender YORGANCILAR
Yönetim Kurulu Başkanı**

19 Haziran 2014

**2013 YILINDA 100 BÜYÜK KURULUŞUN FAALİYETLERİNİ
SÜRDÜRDÜĞÜ MAKRO EKONOMİK ORTAMA İLİŞKİN
DEĞERLENDİRMELER**

2013 YILINDA TÜRKİYE EKONOMİSİNİ ETKİLEYEN ÖNEMLİ GELİŞMELER

1. ABD'NİN LİKİDİTE AZALTIM KARARI,
 2. KIRILGAN ÜLKELER ARASINDA TÜRKİYE'NİN DE YER ALMASI,
 3. ORTADOĞU'DAKİ (Suriye) OLUMSUZ GELİŞMELER,
 4. TOPLUMSAL VE SONRASINDAKİ SOSYO-POLİTİK GELİŞMELER,
 5. HUKUK ALANINDA YAŞANAN OLUMSUZ GELİŞMELER,
 6. SICAK PARA HAREKETLERİNİN TERSİNE DÖNMESİ,
 7. DÖVİZ KURLARINDAKİ DALGALANMALAR,
 8. FAİZ ORANLARINDAKİ ARTIŞ EĞİLİMİ,
- ŞEKLİNDE SIRALANABİLİR.

SON DÖRT YILDA TÜRKİYE EKONOMİSİ

GÖSTERGELERLE TÜRKİYE	2010	2011	2012	2013
Büyüme Oranı (%)	9,2	8,5	2,2	4,0
İmalat Sanayi (%)	13,6	10	1,9	3,8
İhracat (Bir Önceki Yıla Göre % Değişim)	11,5	18,5	13,0	-0,4
İthalat (Bir Önceki Yıla Göre % Değişim)	31,7	29,8	-1,8	6,4
Toplam Sanayi (Yıllık Ortalama % Değişim)	12,8	10,1	2,5	3,01
Takvim Etkisinden Arındırılmış (Yıllık Ortalama % Değişim)	12,4	9,7	2,5	3,4
Kapasite Kullanım Oranı (%)	75,6	75,5	74,2	74,6
Reel Kesim Güven Endeksi	110,4	110,5	106,3	108,1
Tüketici Güven Endeksi	90,9	92,0	75,6	76
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	5.769	4.902	6.949	1.091
Özel Sektörün Dış Borcu (Milyar \$)	191,2	200,3	227,2	267
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Kredi (Milyar \$)	119,8	127	138,3	156,3

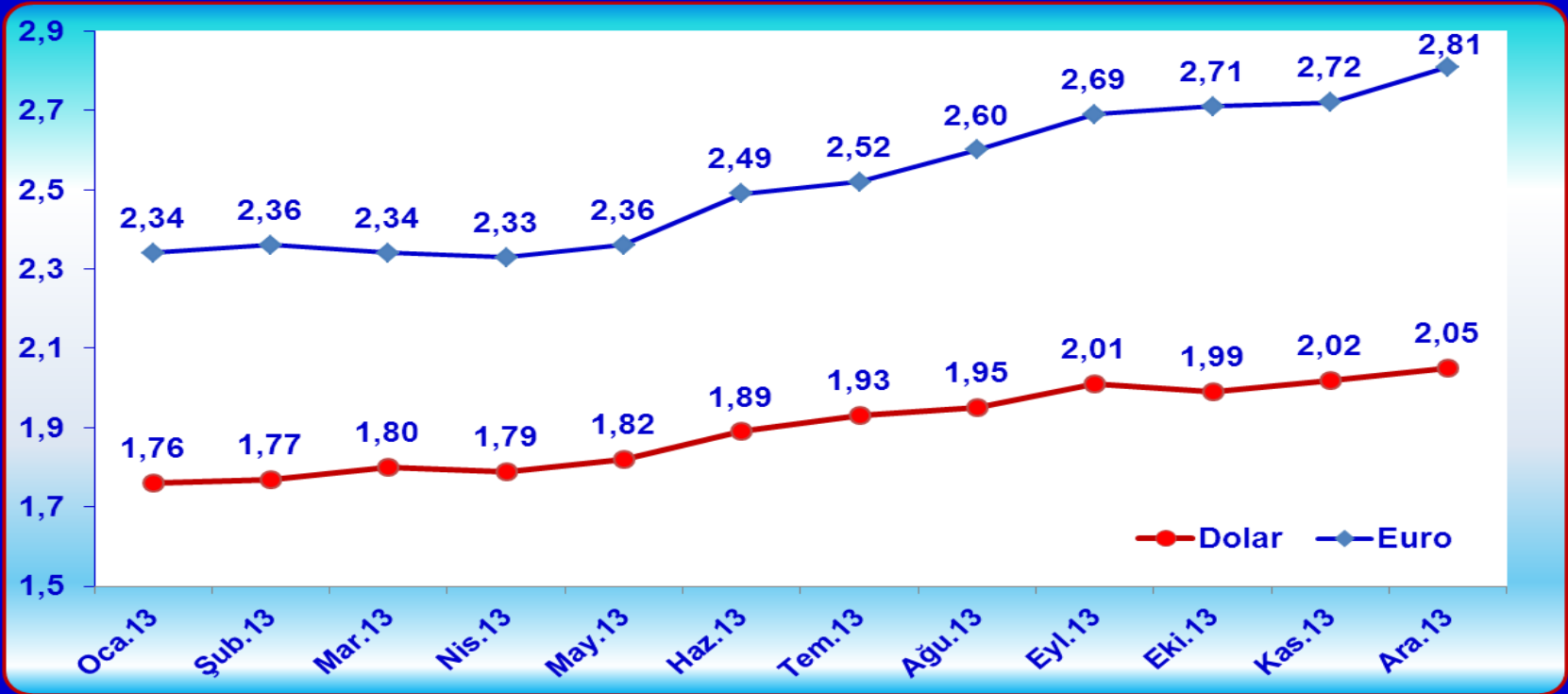
2013 YILINDA ÇEYREKLER İTİBARIYLA BÜYÜME BAĞLANTILI GÖSTERGELERİ

	I. ÇEYREK	II. ÇEYREK	III. ÇEYREK	IV. ÇEYREK	YILLIK
GSYİH	2,9	4,5	4,3	4,4	4,0
ÖZEL TÜKETİM	3,4	5,1	4,7	5,3	4,6
ÖZEL YATIRIM	-4,4	-0,9	3,6	4,9	0,7
MAL-HİZMET İHRACATI	5,1	0,1	-2,3	-1,5	0,1
MAL-HİZMET İTHALATI	7,1	11,8	5,8	9,3	8,5
DIŞ TİCARET AÇIĞI BÜYÜMESİ	5,5	28,8	17,1	22,9	18,8
CARİ AÇIK BÜYÜMESİ	1,2	47,2	49,6	57,1	34,2
T. KREDİ HACMİ BÜYÜMESİ	18,8	22,7	28,6	30,6	32,1
İŞSİZLİK ORANI	9,7	8,2	9,0	9,3	9,0

2013 YILINDA EKONOMİ;

1. KREDİ KULLANIMINDAKİ ARTIŞ İLE DAHA ÇOK İÇ TALEP ÇEKİŞLİ OLARAK BÜYÜMÜŞTÜR.
2. BU SÜREÇTE İTHALAT, DIŞ TİCARET AÇIĞI VE CARİ AÇIK HIZLA ARTMIŞTIR.
3. BÖYLESİ BİR BÜYÜME SÜRECİNE ÖZEL KESİM YATIRIMLARI ANCAK 3. VE 4. ÇEYREKTE TEPKİ VERMİŞ, İLK İKİ ÇEYREKTE GERİLEYEN BU YATIRIMLAR SON İKİ ÇEYREKTE ARTMAYA BAŞLAMIŞTIR.
4. BU ARADA YILIN İKİNCİ ÇEYREĞİNDEN İTİBAREN KÜRESEL VE ULUSAL FAKTÖRLERİN ETKİSİYLE PARASAL GÖSTERGELERDE BİR TÜRBÜLANS YAŞANMAYA BAŞLAMIŞTIR. NİTEKİM ÇEYREKLER İTİBARIYLA;
 - a) Döviz kurları düzenli olarak artmaya başlamış,
 - b) Enflasyon artış trendine girmiş,
 - c) Hazine borçlanma maliyetlerinde belirgin bir artış yaşanmış,
 - d) Borsada artış trendi tersine dönmüştür.
5. DOLAYISIYLA PARASAL VE REEL GÖSTERGELER ARASINDA TREND UYUMSUZLUKLARI YAŞANMIŞTIR.

2013 YILINDA KURDAKİ DEĞİŞİM (%)

2013 Ocak ayında 1.76 olan dolar kuru, Aralık ayını 2.05 ile kapatmıştır. Yani sanayici yıl içinde %16,4 kur artışı ile karşı karşıya kalmıştır.

Benzer şekilde, 2,34 ile yıla başlayan Euro, 2.81 ile yılı kapatmıştır. Bu da %20'lik bir artış anlamına gelmektedir.

2013 YILINDA SANAYİ SEKTÖRÜ

(%)	I. ÇEYREK	II. ÇEYREK	III. ÇEYREK	IV. ÇEYREK	YILLIK
TOPLAM SANAYİ BÜYÜMESİ	1,4	3,4	4,3	4,6	3,4
MADENCİLİK BÜYÜMESİ	-4,5	-3,3	-2,5	-4,1	-3,5
İMALAT SANAYİ BÜYÜMESİ	1,8	3,6	4,9	4,9	3,8
T. SANAYİ KİŞİ BAŞINA VERİMLİLİK DEĞİŞMESİ	-2,4	-0,3	0,1	0,4	-0,6
T. SANAYİ İSTİHDAM ENDEKSİ	3,8	3,5	3,8	3,4	3,6
İ. SANAYİ İHRACAT BÜYÜMESİ	4,0	-3,0	-4,5	-1,2	-1,3
İ. SANAYİ İTHALAT BÜYÜMESİ	11,9	14,0	8,1	12,6	11,7

2013 YILINDA SANAYİ SEKTÖRÜ;

1. OLDUKÇA DALGALI BİR KONJONKTÜRE RAĞMEN DÜŞÜK ORANDA DA OLSA BÜYÜMEYE DEVAM ETMİŞTİR.
2. EMEK VERİMLİLİĞİNDE YILIN BÜTÜNÜ İTİBARIYLA NE YAZIK KI GERİLEME YAŞANMIŞTIR.
3. SEKTÖRDE İSTİHDAM İSTİKRARLI OLARAK ARTIŞ GÖSTERMİŞTİR.
4. İMALAT SANAYİ İHRACATI, KUR ARTIŞLARINA RAĞMEN, YILIN İKİNCİ ÇEYREĞİNDEN İTİBAREN VE YIL BÜTÜNÜNDE GERİLEMİŞTİR.
5. İMALAT SANAYİ İTHALATI, KUR ARTIŞLARINA RAĞMEN, DÜZENLİ VE YÜKSEK ORANLI ARTIŞLAR KAYDETMİŞTİR.
6. BU VERİLERE GÖRE 2013; SANAYİ SEKTÖRÜNÜN DAHA ÇOK İÇ TALEBE YÖNELDİĞİ, YANI DAHA ÇOK İTHAL GİRDİ KULLANARAK İÇ TALEPLE BÜYÜDÜĞÜ BİR YIL OLMUŞTUR.

BU ÇERÇEVEDE 2013 YILINDA TÜRKİYE EKONOMİSİ VE SANAYİ SEKTÖRÜNE İLİŞKİN GENEL BİR DEĞERLENDİRME YAPILDIĞINDA;

- 1.2012'de yüzde 2,2 olan büyüme oranının %4'e yükseldiği,
- 2.Büyümenin itici gücü olan imalat sanayi üretiminin 2013 yılında %3,8'lik artış kaydettiği, bunun istenenin oldukça gerisinde bir büyüme hızı olduğu,
3. 2013 yılında iç talepteki büyümeye ihracatın eşlik etmediği ve iç-dış talep boyutunda dengesiz bir büyümenin yaşandığı,
- 4.Bu yavaşlamaya rağmen özel sektörün dış kaynak kullanmaya devam ettiği, bunun gerisinde de yurt içinde faizlerin dünya geneline oranla yüksekliğinin bulunduğu,
- 5.Özel sektörün dış borcunun rekor kırarak, 267 milyar dolar seviyesine yükseldiği ve bunun ülkenin en önemli risklerinden birini oluşturduğu,
6. Bu gelişmenin uluslararası kuruluşlar tarafından Türkiye'nin uyarılmasına neden olduğu,
7. Reel kesim ve tüketici güven endekslerinin hala 2010 yılının altında seyrettiği,
8. Bu durumun özellikle yurtiçinde yaşanan siyasi ve toplumsal olayların yarattığı güven zedelenmesiyle de ilgili olduğu söylenebilir.

**2013 YILINDA YAŞANAN BÖYLESİ BİR MAKRO
KONJONKTÜREL ORTAMIN,
İZMİR'İN 100 BÜYÜK SANAYİ KURULUŞUNA
YANSIMALARI**

2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

- ÜRETİMDEN SATIŞLARINA GÖRE BÜYÜK SANAYİ KURULUŞLARI ÇALIŞMASI KURUMUMUZ TARAFINDAN 32 YILDIR DEVAM ETTİRİLMEKTEDİR.
- 2013 YILI ÜRETİMDEN SATIŞLARINA GÖRE EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI'NIN **İLK 100 BÜYÜK** ÜYESİ LİSTEYİ OLUŞTURMUŞTUR.
- LİSTEDEKİ FİRMALARIN **77** TANESİNİN ÜRETİM YERİ SADECE İZMİR'DİR. **15 TANE FİRMA KONSOLİDE OLUP, 8** FİRMANIN DA ÜRETİMİ BÖLGE AĞIRLIKLIDIR.
- İLK 100 FİRMA İÇİNDE GEÇEN SENEYE GÖRE;
 - 43 FİRMANIN SIRASINDA YÜKSELME,
 - 34 FİRMANIN SIRASINDA DÜŞME GÖZLENİRKEN,
 - 7 FİRMA SIRASINI KORUMUŞ, 16 FİRMA DA LİSTEYE YENİ GİRMİŞTİR.

2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

100 Büyük Firma Listesinde

➤ Ar-Ge Çalışması Olan	46 Firma
➤ Yabancı Sermayeli	24 Firma
➤ Zarar Bildiren	26 Firma
➤ Kar Bildiren	74 Firma

Bulduğu görülmektedir.

2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

2013 SONUÇLARI İÇİN GENEL DEĞERLENDİRME:

- 2010 ve 2011 yıllarında; hem Türkiye ekonomisi, hem de firmalarımız oldukça başarılı bir performans sergilemişti.
- 2013 yılına baktığımızda, Türkiye ekonomisinin karnesinde bozulma emareleri açıklanan rakamlarla ortaya çıkmıştı. Özellikle ihracat ve borçlardaki olumsuz durum firmalarımızın performanslarını da olumsuz etkilemiştir.
- Firmalarımızın %213 oranında artan zararı ve %25 oranında azalan net karı, reel sektörün çalışma ortamı ve geldiği noktayı ortaya koymasından dikkat çekicidir.

2012 yılına göre 2013 yılında 100 Büyük Firma'da; (Cari veriler)

Üretimden Satışlar	%5,5		Net Kar	%-25,4	
Ciro	%4,9		İthalat	%-3,7	
Zarar	%213,6		İhracat	%-18,7	
Faiz Gideri	%15,5		Net Katma Değer	%-5,2	
Borçlar	%33,5				
Ar-Ge Gideri	%9,4				
Diğer Gelir	%31,9				
İstihdam	%6,4				
Özsermaye	%3,1				

2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

	CARİ DEĞİŞİM (%)			REEL DEĞİŞİM (%)		
	2011/2012	2010/2013	2012/2013	2011/2012	2010/2013	2012/2013
Üretimden Satışlar	8,9	39,6	5,5	1,84	13,54	-0,40
Özsermaye	-11,2	- 11,9	3,1	-16,91	-28,30	-2,64
Net Aktif	-3,1	23,6	21,3	-9,38	0,56	14,49
Faiz Giderleri	-16,2	28,9	15,5	-21,61	4,85	9,04
Bilanço Zararı	-29,2	260,4	213,6	-33,76	193,17	196,01
Borçlar	3,2	56,5	33,5	-3,46	27,34	26,07
Toplam Ciro	8,3	40,3	4,9	1,30	14,14	-1,00
Net Katma Değer	-3,3	4,6	-5,2	-9,50	-14,94	-10,53
Net Kar	-6,9	- 20,7	- 25,4	-12,90	-35,48	(29,61)
Ar-Ge Gideri	-51,6	- 37,9	9,4	-54,74	-49,50	3,29

2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

REEL (enflasyondan arındırılmış) VERİLERLE 100 BÜYÜK

1.2013 yılında reel olarak 100 büyük firmanın cirosu yüzde 1, üretimden satışları ise yüzde 0,40 oranında azalmıştır.

2.Bilanço zararlarının reel olarak yüzde 196 oranında artması, net kardaki azalmanın gerekçesini ortaya koymaktadır.

3.Zararın ana kaynağına baktığımızda %68 oranında kambiyo zararlarından oluştuğunu görmekteyiz. Bu da uzun yıllardır uygulanan reel sektörü dışlayıcı para ve kur politikalarının sanayicileri dış kaynak kullanmak zorunda bırakmasıyla ilgilidir.

4.Bu durum ayrıca rekabetçi kur politikası uygulanması talebimizin anlamlılığını da açıkça ortaya koymaktadır.

5.Dolayısıyla sanayicileri açık döviz pozisyonunda kalmaya iten makro koşulların değiştirilmesi konusunda ekonomi yönetiminin daha fazla çaba harcaması gerekmektedir.

6.Faiz giderlerindeki yüzde 9 oranındaki reel artış ise küresel ve ulusal gelişmelere bağlı olarak ekonomide yaşanan türbülansın maliyetinin büyük ölçüde sanayicilerimiz tarafından ödendiğini ortaya koymaktadır.

7.100 büyük firma açısından dikkat çekilmesi gereken önemli bir gelişme de net katma değerde yaşanan yüzde 10 oranındaki reel gerilemedir. **Ciro ve üretimden satışlarda reel artış yaşanırken, net katma değer azalması firma dışı; yerli ve ithal girdi payındaki artışa, bir anlamda da fasona yönelmeye işaret etmektedir.**

8.Dolayısıyla sanayicilerimiz kar imkanlarının bir bölümünden daha vazgeçmek zorunda kalırken, karlardaki gerilemenin bir nedenini daha ortaya koymuştur.

2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

NET KAR DEĞİŞİM ORANI (%)	2010	2011	2012	2013
100 BÜYÜK FİRMA	%19	%14	%-6,9	%-25,4
BANKALAR	%8,7	%-10,3	%19,2	%5,1
500 BÜYÜK FİRMA	%36,3	%3,1	%2,4	-

Bankaların kar ettiği noktada reel sektör ters yönde bir tepki vermektedir.

Finans kesiminde artarken reel sektörde kar marjının daralması üretimin sürdürülebilirliği ve üretici olarak kalabilmek açısından ciddi bir motivasyon sorununa işaret etmektedir.

Bunun ekonomimizin sürdürülebilir yüksek büyüme hızları yakalayabilmesi açısından yarattığı tehditler de gözden kaçmamalıdır.

2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

100 BÜYÜK FİRMANIN SEKTÖRLER İTİBARIYLA ÜRETİMDEN SATIŞLARI

Sektör	Firma Sayısı	Üretimden Satışlar (TL)	Toplam Üretim İçindeki Pay (%)
Kimya ve Kimyasal Ürünler Sanayi	16	21.023.607.474	48,2
Gıda Sanayi	26	8.482.450.454	19,4
Demir-Çelik, Metal ve Döküm Sanayi	12	4.645.504.314	10,6
Maden, Toprak, Mermer ve Cam Sanayi	9	3.037.456.373	6,9
Taşıt ve Otomotiv Yan Sanayi	9	2.127.323.124	4,9
Tekstil ve Deri Ürünler Sanayi	10	1.490.532.187	3,4
Kağıt ve Basım Sanayi	8	902.522.175	2
Çeşitli İmalat Sanayi	1	645.510.480	1,4
Makine Sanayi	3	503.241.210	1,1
İnşaat Sanayi	3	490.320.355	1,1
Ağaç ve Mobilya Sanayi	2	160.737.024	0,3
Elektrik-Elektronik Sanayi	1	91.630.887	0,2
TOPLAM	100	43.600.836.057	100

2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

100 BÜYÜK FİRMA İÇİNDE EN YÜKSEK ÜRETİMDEN SATIŞ GERÇEKLEŞTİREN İLK 10 ÜYEMİZ (Bin TL)

2013 SIRA	FİRMA	ÜRETİMDEN SATIŞLAR
1	TÜPRAŞ A.Ş. İZMİR RAF. MD.	14.531.918
2	PETKİM PETROKİMYA A.Ş.	3.862.136
3	PHILSA PHILIP MORRIS A.Ş.	XX
4	İZMİR DEMİR ÇELİK A.Ş.	1.629.300
5	ABALIOĞLU A.Ş.-KEMALPAŞA ŞB.	1.210.392
6	X	XX
7	KÜÇÜKBAY YAĞ A.Ş.	841.914
8	JTI TÜTÜN ÜRÜNLERİ A.Ş.	754.968
9	KOCAER HADDECİLİK A.Ş. ALIĞA ŞB.	750.263
10	ÖZKAN DEMİR ÇELİK A.Ş.	679.705

İlk 10 firma, 100 büyük firmanın üretimden satışlarının %62,4'ünü karşılamaktadır. Dolayısıyla İzmir'de büyük firmaların üretimleri oldukça önemli düzeydedir.

2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

100 BÜYÜK FİRMA İÇİNDE EN YÜKSEK İHRACAT GERÇEKLEŞTİREN İLK 10 ÜYEMİZ

SIRA	FİRMA
1	PETKİM PETROKİMYA A.Ş.
2	TÜPRAŞ A.Ş. İZMİR RAF. MD.
3	İZMİR DEMİR ÇELİK A.Ş.
4	DELPHI AUTOMOTIVE LTD.ŞTİ. ESBAŞ ŞB.
5	CMS JANT VE MAKİNA A.Ş.
6	ÖZKAN DEMİR ÇELİK A.Ş.
7	KARDEMİR LTD.ŞTİ. ALIĞA ŞB.
8	X
9	KOCAER HADDECİLİK A.Ş. ALIĞA ŞB.
10	HUGO BOSS LTD. ŞTİ.

İhracatta ilk 10 firma, 100 büyük firmanın ihracatının %52'sini gerçekleştirmektedir.

2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

100 BÜYÜK FİRMA İÇİNDE EN YÜKSEK İSTİHDAM SAĞLAYAN İLK 10 ÜYEMİZ

SIRA	FİRMA
1	İMBAT MADENCİLİK A.Ş.
2	HUGO BOSS LTD. ŞTİ.
3	DELPHI AUTOMOTIVE LTD. ŞTİ. ESBAŞ ŞB.
4	PETKİM PETROKİMYA A.Ş.
5	ABALIOĞLU A.Ş.-KEMALPAŞA ŞB.
6	CMS JANT VE MAKİNA A.Ş.
7	TÜPRAŞ A.Ş. İZMİR RAF. MD.
8	X
9	OSMAN AKÇA A.Ş.
10	EGE SERAMİK SANAYİ A.Ş.

İstihdamda ilk 10 firma, 100 büyük firmanın istihdamının %39'unu karşılamaktadır.

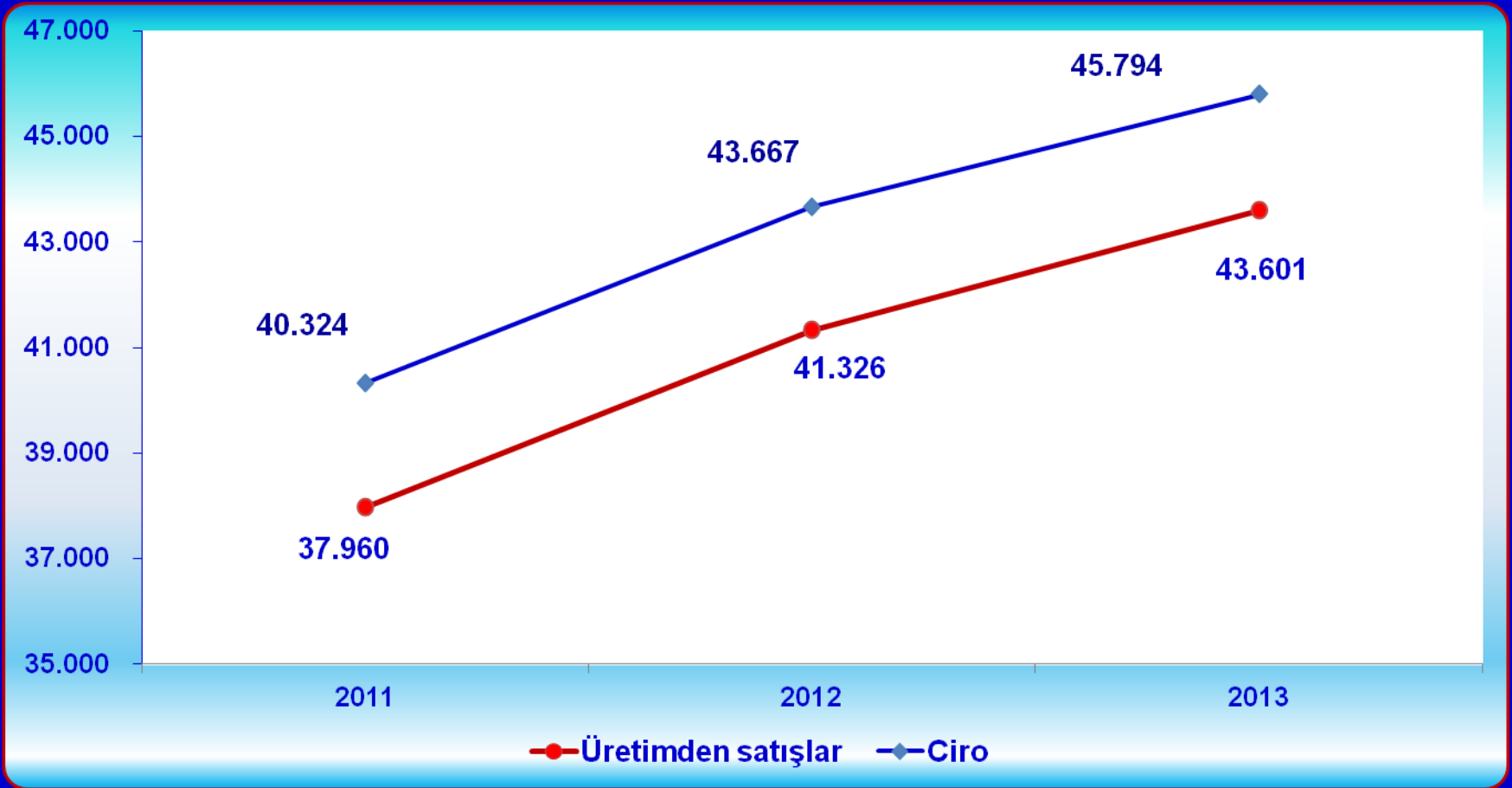
2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

100 BÜYÜK FİRMA İÇİNDE EN YÜKSEK AR-GE HARCAMASI OLAN İLK 10 ÜYEMİZ

SIRA	FİRMA
1	DYO BOYA FABRİKALARI A.Ş.
2	PETKİM PETROKİMYA A.Ş.
3	PINAR SÜT A.Ş.
4	ÜNİTEKS TEKSTİL GIDA A.Ş.
5	NORM CİVATA A.Ş.
6	ZF LEMFÖRDER AKS A.Ş.
7	AKDENİZ KİMYA A.Ş.
8	KLİMASAN A.Ş.
9	CMS JANT VE MAKİNA A.Ş.
10	EGE SERAMİK SANAYİ A.Ş.

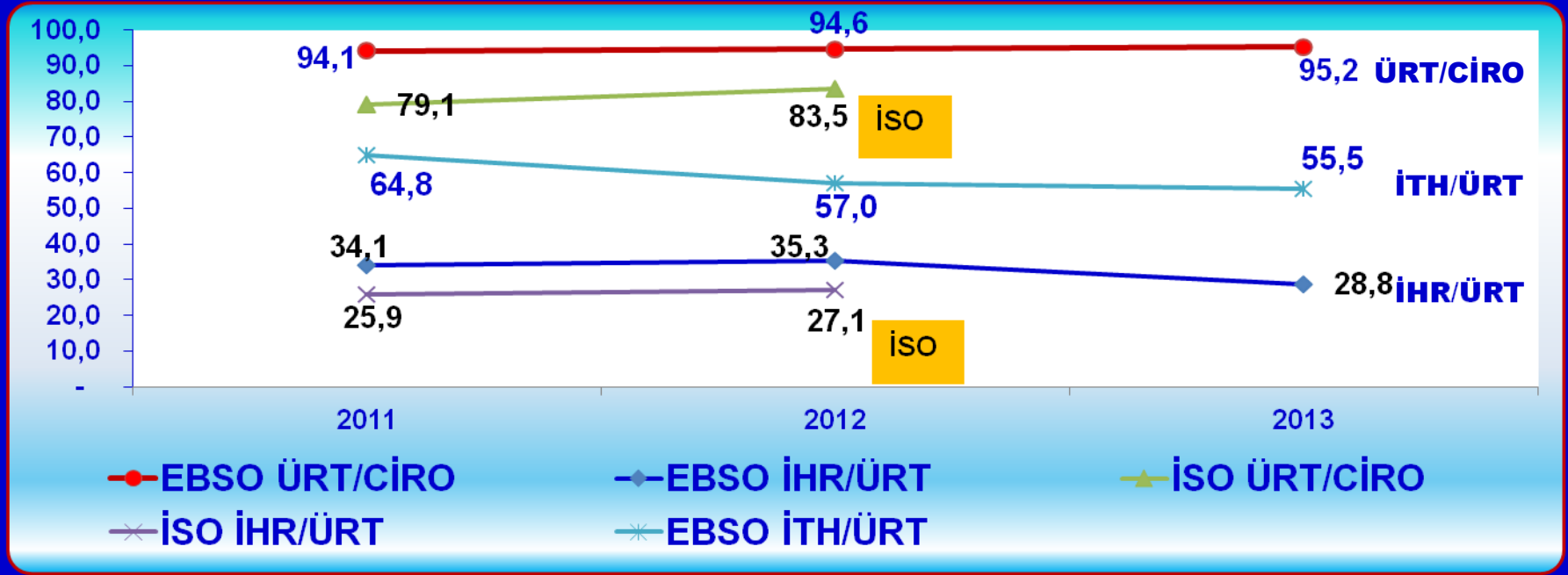
Ar-Ge harcamalarında ilk 10 firma, 100 büyük firmanın Ar-Ge harcamalarının %75'ini karşılamaktadır.

2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

2012 yılında artan üretimden satışlar %9, ciro yüzde 8,3 oranında artarken 2013 yılında bu rakamlardaki artış sırasıyla sadece %5,5 ve %4,9'da kalmıştır.

2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

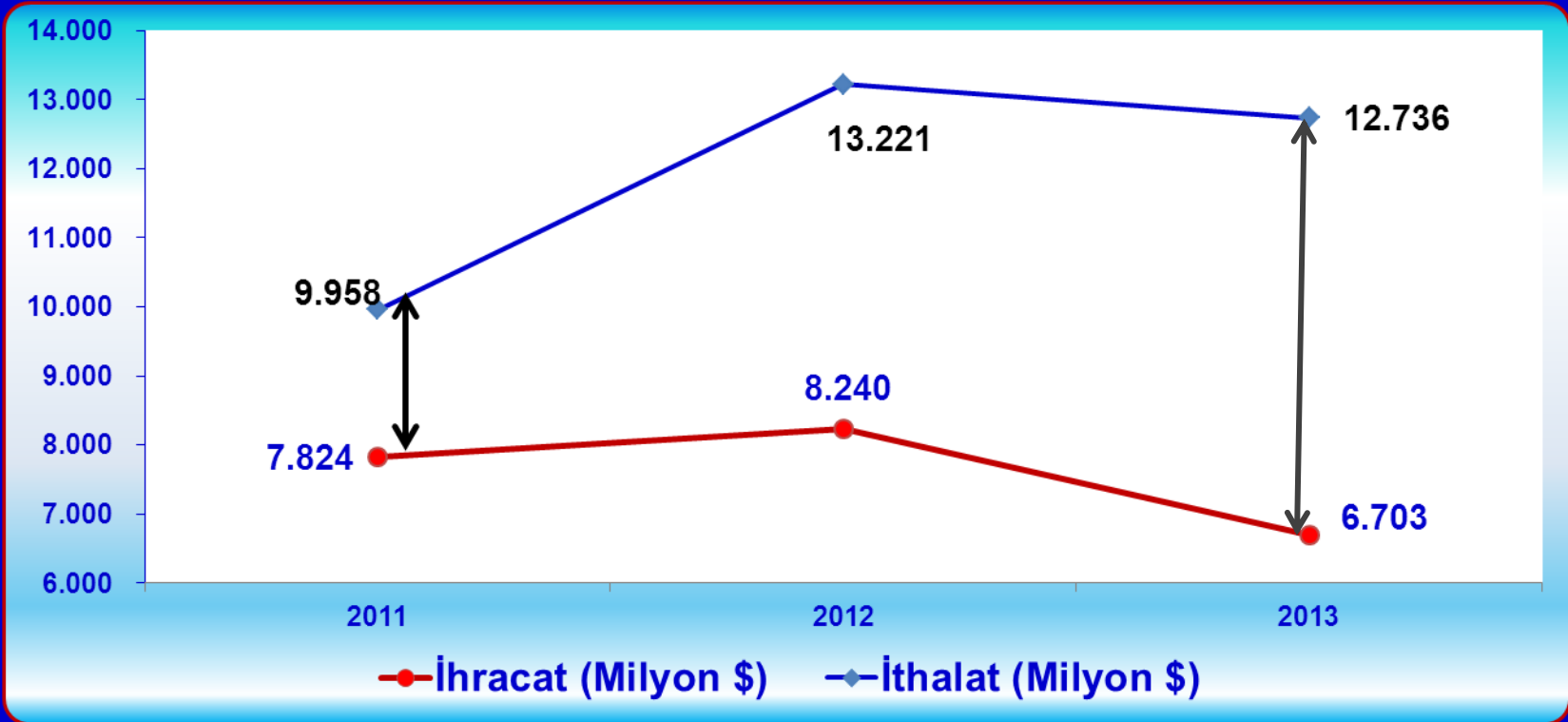
Hem üretim içinde ithalatın payının hem de üretim içindeki ihracatın payının azalıyor olmasının gerisinde kur artışları ve iç talep çekişli büyümenin etkisi bulunmaktadır.

100 dolarlık üretim için firmalarımız 55,5 dolarlık mal ithal etmiştir. Bu önceki yıla göre düşük bir oran olmakla birlikte dış girdi bağımlılığının, dolayısıyla içeride yaratılan katma değer düşüklüğüne işaret etmektedir.

EBSO üyeleri 2012 yılında, 100 dolarlık üretimin, 35 dolarını, 2013 yılında 29 dolarını ihraç ederken, Türkiye genelinde bu rakam 27 dolar olmuştur. Bu üyelerimizin dışa daha fazla açık olduğu anlamına gelmektedir.

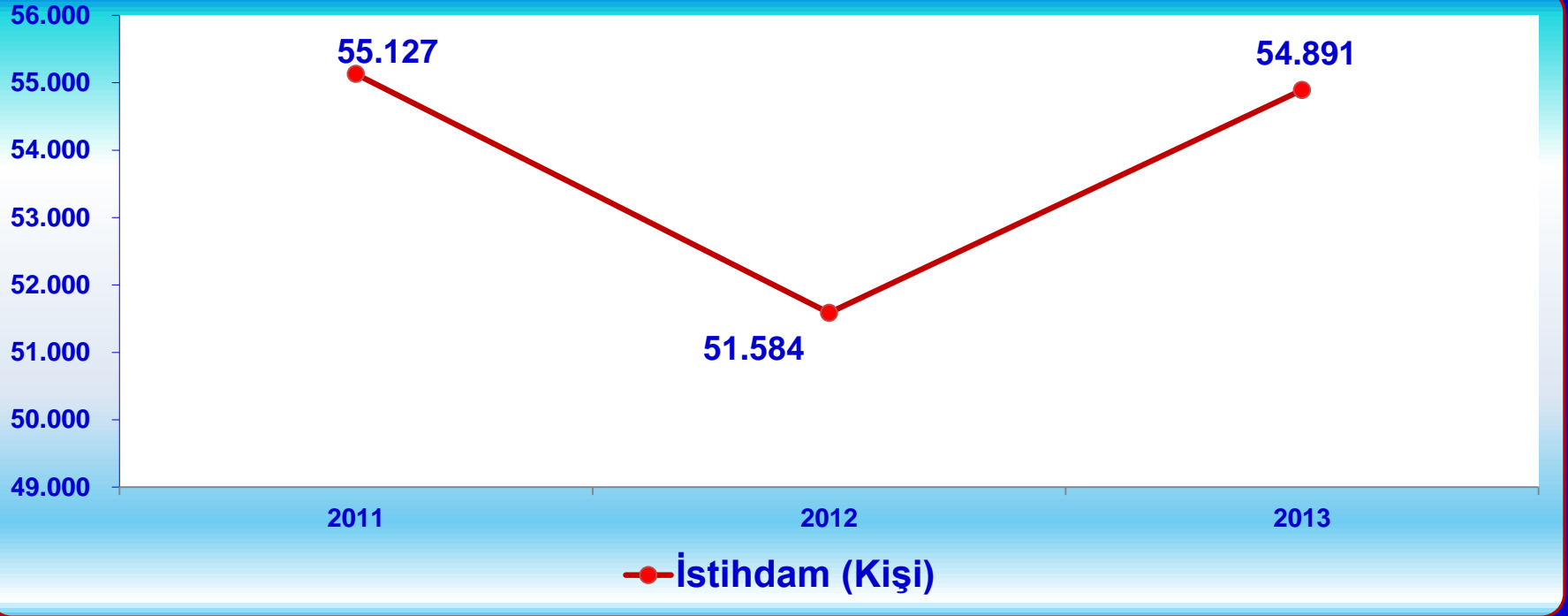
EBSO üyelerinin üretimlerinin ciro içindeki oranı %95 iken, Türkiye geneli %84'de kalmıştır. Yani üyelerimiz, üreterek ihracat yapma konusunda Türkiye ortalamasının üstündedir.

2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

İlk 100 büyük firmanın ihracatı %18,7, ithalatı da %3,7 oranında gerilemiştir. Daralan küresel piyasalarda, alternatif pazar bulma konusunda üyelerimizin 2013 yılında oldukça zorlandıklarını ve bunda AB pazarının ana etken olduğunu söyleyebiliriz. Üzücü olan ise dış ticaret dengesinin yeniden açılmaya başlamasıdır.

2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

2012 yılında 100 büyük firmada istihdam %6,4 oranında azalırken 2013 yılında firmalarımız bu açığı büyük ölçüde kapamışlar ve istihdam yeniden %6,4 oranında artmıştır.

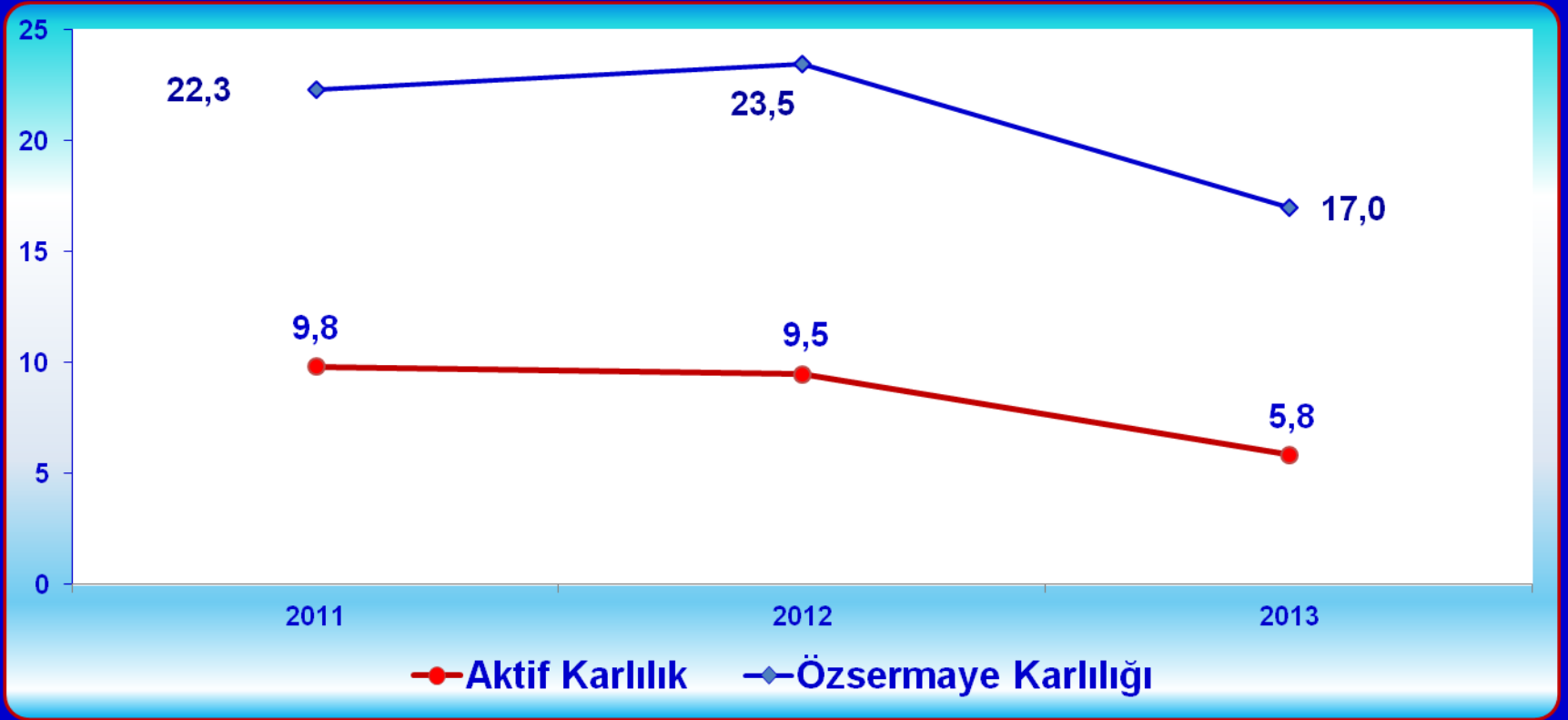
2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

Ar-Ge merkezlerinin kurulması ile birlikte artan Ar-Ge giderleri, yeni merkezlerin açılmamasına bağlı olarak 2012 yılında %51,6 oranında azalmıştır. 2013 yılında ise ar-ge giderlerinde %9,4 oranında artış gerçekleşmiştir.

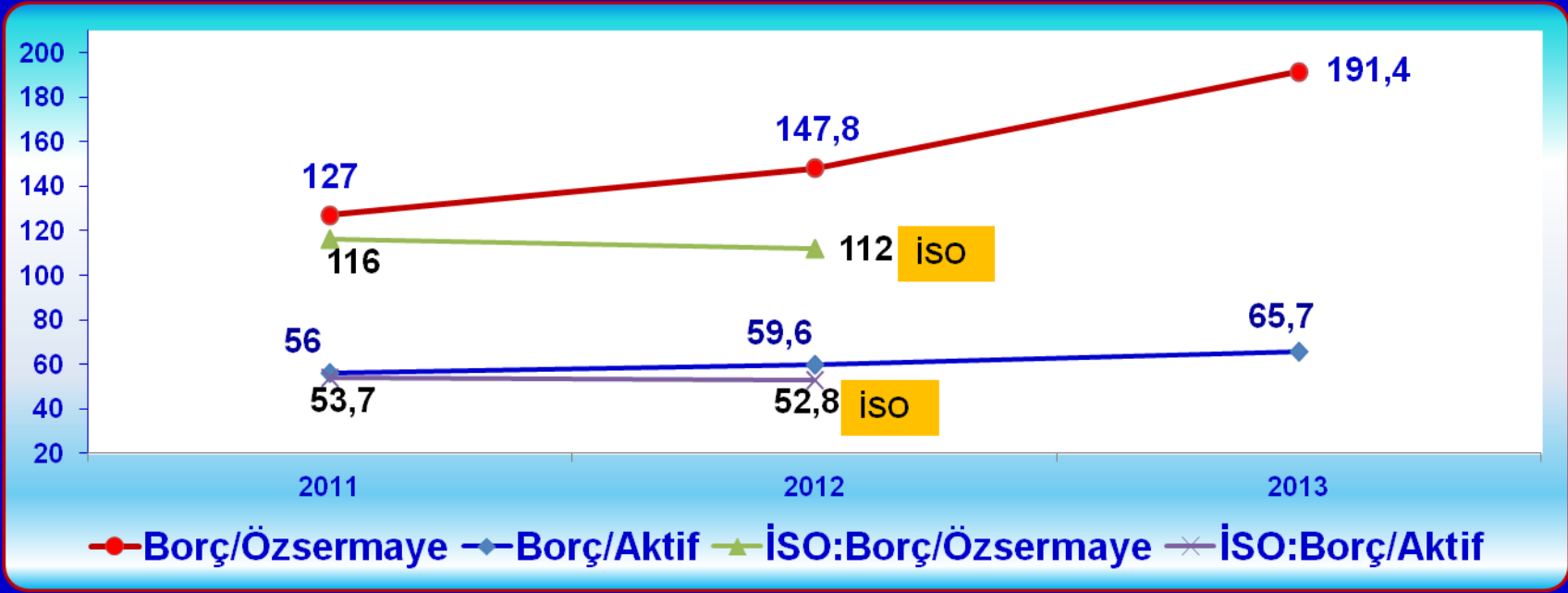
Ar-Ge merkezi kurmada gerekli istihdam sayısının 50'den 30'a indirilmiş olması çok önemli bir adım olsa da, kuşkusuz bu alanda hem niceliksel hem de niteliksel yeni adımlara ihtiyaç vardır.

2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

Bir şirketin yapmış olduğu yatırımın karlılığını gösteren Aktif karlılık ve özsermaye karlılık oranında 2009 ile birlikte başlayan artış eğilimi, 2013 yılında daha önce ifade ettiğimiz nedenlerle bozulmuştur.

2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

Finansal riskin göstergesi olan ve borçlanma oranı olarak adlandırılan borç/özsermaye oranı kaynak yapısını ortaya koymasından dolayı önemlidir. Zira firmaların finansman ihtiyacını özkaynaklarıyla mı yoksa borç yoluyla mı sağladığını ortaya koymaktadır.

Özsermaye yetersizliğinin firmalarımızın yapısal bir sorunu olduğunu biliyoruz. Ancak oranın %100'ü aşması durumu risklidir. Dolayısıyla grafik, son 3 yılda firmalarımızın borçlanma açısından risklerinin her yıl arttığına işaret etmektedir.

Borç/aktif oranı işletmenin yatırımlarının finansmanında ne ölçüde borç kullanıldığını ifade eder. %50'nin altındaki oranlar tercih sebebidir. 2013 ile birlikte riskin artarak devam ettiğini görmekteyiz.

2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

Karlılık oranları bizlere işletme imkanlarının ne ölçüde etkin kullanıldığını gösterir. Satış karlılığında 2011 ile başlayan azalma eğilimi 2013 yılında da devam etmiştir. Artan satışlara rağmen, firmalarımızın azalan karlılıkları, işletmelerini büyütme, yeni yatırımlara yönelme, hatta bu alanda faaliyete devam etme konusunda iş dünyasının biraz daha çekingen davranmasına neden olmaktadır. Nitekim özel sektör yatırım harcamalarının 2012 yılında yüzde 4,9 oranında gerilemesi ve 2013 yılında da sadece binde 7 oranında artması bu durumu teyit etmektedir.

İSO 500 büyük sanayi kuruluşu çalışmasının yıllar itibari ile analizinin de Odamız sonuçları ile birebir örtüşmesi, üyelerimizin ülkenin dev firmalarından farklı bir yapı içinde olmadıklarını bir kez daha göstermektedir.

2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

Sektör	İhracat (Milyon \$)	İhracat Pay (%)	İthalat (Milyon \$)	İthalat Pay (%)	Dış Ticaret Açığı
MADEN, TOPRAK, MERMER ve CAM SANAYİ	279	4,2	147	1,2	132
GIDA SANAYİ	1.149	17,1	1.031	8,1	118
TEKSTİL VE DERİ ÜRÜNLERİ SANAYİ	607	9,1	145	1,1	462
AĞAÇ VE MOBİLYA SANAYİ	23	0,3	2	0	21
KAĞIT VE BASIM SANAYİ	151	2,3	158	1,2	-7
KİMYA VE KİMYASAL ÜRÜNLER SANAYİ	1.956	29,2	9.553	75,0	-7.597
DEMİR-ÇELİK, METAL VE DÖKÜM SANAYİ	1.333	19,9	1.090	8,6	243
MAKİNA SANAYİ	115	1,7	85	0,7	30
ELEKTRİK-ELEKTRONİK SANAYİ	25	0,4	15	0,1	10
İNŞAAT SANAYİ	71	1,1	27	0,2	44
ÇEŞİTLİ İMALAT SANAYİ	49	0,7	-	-	49
TAŞIT VE OTOMOTİV YAN SANAYİ	945	14,1	484	3,8	461
TOPLAM	6.703	100,0	12.737	100,0	-6.034

Geçen seneye göre; elektrik ve elektronik sanayi net ithalatçılıktan net ihracatçılığa geçiş yaparken, Taşıt sanayi ve Tekstil net ihracatçılar arasında yine ilk iki sırada yerini almıştır.

2013 YILI 100 BÜYÜK FİRMA DEĞERLENDİRMESİ

Sektör	İhracat / Üretimden Satış (%)	İthalat / Üretimden Satış (%)
MADEN, TOPRAK, MERMER ve CAM SANAYİ	17	9,3
GIDA SANAYİ	26	22,9
TEKSTİL VE DERİ ÜRÜNLERİ SANAYİ	65	20,2
AĞAÇ VE MOBİLYA SANAYİ	30	2,2
KAĞIT VE BASIM SANAYİ	33	32,7
KİMYA VE KİMYASAL ÜRÜNLER SANAYİ	18	86,8
DEMİR-ÇELİK, METAL VE DÖKÜM SANAYİ	54	42,1
MAKİNA SANAYİ	43	32,3
ELEKTRİK-ELEKTRONİK SANAYİ	52	30,6
İNŞAAT SANAYİ	26	9,9
ÇEŞİTLİ İMALAT SANAYİ	14	-
TAŞIT VE OTOMOTİV YAN SANAYİ	85	43,3
ORTALAMA	38	27,7

Üretimden satışlar içinde dış ticaretin sektörel payı incelendiğinde; Taşıt ihracatının üretimden satışlar içindeki payının %85, Tekstil ve deri ürünlerinin payının geçen seneye göre azalarak %65, Demir çelik ve metalin payının artarak %54 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Üretimden satışlar içinde ithalatın payı; en fazla kimya ve kimyasal ürünlerde gözlenmiştir.

BU VERİLER VE AÇIKLAMALAR ÇERÇEVESİNDE;

1. UZUN YILLAR YAŞANAN YÜKSEK FAİZ-DÜŞÜK KUR SÜRECİNİN, TÜRKİYE GENELİNDE OLDUĞU GİBİ İZMİR'DE DE SANAYİCİLERİ DIŞ KAYNAK KULLANMAYA YÖNLENDİRDİĞİ,
2. BUNA BAĞLI OLARAK TAŞINAN KUR RİSKİNİN , 2013 YILINDA REALİZE OLDUĞU VE SANAYİ KURULUŞLARINDA CİDDİ MİKTARDA KAMBİYO ZARARLARI OLUŞTUĞU,
3. MEVCUT ÜRETİM YAPISI İÇİNDE, ARTAN KURLARIN İHRACATÇI İÇİN BİR AYRICALIK YARATMADIĞI,
4. AYRICA 2013 YILINDA YAŞANAN EKONOMİK VE TOPLUMSAL TÜRBÜLANSLARA DA BAĞLI OLARAK YÜKSELEN FAİZ ORANLARININ FİRMALARIN YERLİ KREDİ MALİYETLERİNİ DE YÜKSELTTİĞİ,
5. DOLAYISIYLA SANAYİCİLERİN HEM KUR, HEM DE FAİZ ARTIŞLARINDAN KAYNAKLANAN İLAVE MALİYETLER ÜSTLENDİĞİ,
6. TÜM BU GELİŞMELERİN SANAYİCİ OLMAYI, ÜRETMEYİ ANLAMLI OLMaktan ÇIKARDIĞI, BUNUN DA ARAZİ VE FİNANSAL RANTLARIN YÜKSEK GETİLERİYLE BİRLEŞEREK SANAYİ DIŞINA ÇIKMA İSTEK VE EĞİLİMLERİNİ GÜÇLENDİRDİĞİ,
7. MAKRO EKONOMİK KONJONKTÜR VE EKONOMİ POLİTİKALARININ REEL SEKTÖR, ÜRETİM VE DIŞA BAĞIMLILIĞI AZALTICI REFERANSLI OLARAK DEĞİŞTİRİLMEMESİ DURUMUNDA 2023 YILI HEDEFLERİNİN YAKALANMASININ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR TOPLUMSAL REFAH ARTIŞININ GERÇEKLEŞTİRİLMESİNİN MÜMKÜN OLMADIĞINI VURGULAMAKTA FAYDA GÖRÜYORUZ.

Teşekkürler

